

Гуманітарний відділ Ківерцівської міської ради
гімназія № 1 міста Ківерці Волинської області
вул. Київська, 43, м. Ківерці, 45200, телефон/ факс 2-22-90,
E-mail: school1_ki@ukr.net, код ЄДРПОУ 20139898

20 грудня 2023 року

НАКАЗ
м. Ківерці

№ 203

Про адаптацію учнів 1 класу
до освітнього процесу
у навчальному закладі

Відповідно до плану роботи гімназії у грудні дирекцією закладу освіти було проведено класно-узагальнюючий контроль у 1 класі, метою якого було визначити готовність учнів до навчання у закладі освіти та визначення форм та методів педагогічного впливу та взаємодії учасників освітнього процесу для створення освітнього середовища, спрямованого на саморозвиток особистості першокласника.

Для цього були використані методи навчання :

- спостереження за діяльністю класного керівника (відвідування та аналіз уроків);
- аналіз документації;
- бесіда з учителем 1 класу Патенко І.В. та аналіз даних, отриманих у результаті співбесіди;
- бесіди з учнями та аналіз отриманої інформації;
- бесіди з батьками та аналіз підсумків цих бесід;
- діагностичне дослідження практичного психолога.

У закладі освіти здійснюється навчання учнів 1 класу державною мовою. У 1 класі навчається 13 учнів. Педагоги працюють за навчальною програмою НУШ (автор Шиян Р.Д.). Перевірка календарно-тематичного планування вчителів, що викладають у 1 класі, показала, що програмно-методичне забезпечення, кількість годин на вивчення відповідних тем, дотримання методичних рекомендацій щодо тематики, форм проведення уроків відповідають навчальним програмам та методичним рекомендаціям щодо вивчення предметів у 1 класі за новим Державним стандартом початкової освіти. Вчителі проводять якісну роботу адаптації до навчання учнів першого класу.

У класі створено сприятливі умови для успішної адаптації учнів до навчання в першому класі. Освітлення класу, розташування класної дошки відповідають санітарним умовам. Клас поділено на навчальні зони:

1. Для навчально-пізнавальної діяльності, яка містить зручні одномісні парти, дошка.
2. Змінна тематична зона, у якій вчитель розміщує цікаву інформацію, яка вивчається протягом тижня, для заохочення першокласників.
3. Ігрова зона має невеличкий коврик, на якому бажаючі можуть грати у різноманітні ігри, складати пазли тощо. Тут же розкладено інвентар для рухливих ігор.
4. Художньо-творча діяльність. У цій зоні зберігається приладдя для творчих занять та розміщена мобільна виставка дитячих робіт.
5. Зона вчителя, яка оснащена ноутбуком та різною дидактичною літературою.

Усі учні пройшли обов'язковий медичний профілактичний огляд з визначенням готовності дитини до навчання в закладі освіти.

Створення сприятливих умов для безболісної адаптації дітей до систематичного шкільного навчання, зняття статичного напруження першокласників при одночасному виконанні навчальних програм з усіх предметів забезпечується і оптимально складеним розкладом уроків. Так протягом дня навчальні предмети природничо-математичного і гуманітарного циклів чергуються з уроками фізичної культури, я досліджую світ, музичного та образотворчого мистецтва. Тривалість уроків у 1-му класі – 35 хвилин. Згідно з вимогами ДсанПін 5.2008-01, затверджені постановою Головного державного санітарного лікаря України від 14.09.2001р. №63 на п'ятнадцятій хвилині кожного з уроків проводиться руханка, що включає динамічні, дихальні вправи, вправи для збереження зору, пальчикова гімнастика тощо. Всі першокласники забезпечені підручниками. А посібники, зошити з друкованою основою, які використовуються учнями, мають гриф Міністерства освіти і науки. У 1 класі здійснюється формувальне оцінювання.

Відвідані уроки засвідчили, що вчитель Патенко І.В. проводить уроки із врахуванням психологічних та індивідуальних особливостей розвитку дітей-шестирічок відповідно до програми НУШ. Учитель володіє методикою проведення ранкових зустрічей, здійснює інтегрований підхід до використання навчального матеріалу у межах теми, вчить дітей вільно спілкуватися. Розвиває психологічні якості: ініціативність, працездатність, самодисципліну, відповідальність, вміння розподіляти свій час. Акцентує увагу на успіхах дитини, порівнює результати роботи з попередніми роботами учня, використовує наочність та ігрові методи навчання.

Батьки класу приділяють належну увагу навчанню та вихованню дітей, здійснюють психологічну підтримку, беруть участь в батьківських зборах, допомагають класному керівнику.

З метою виявлення потенційної «групи ризику», тобто дітей, чиє подальше навчання та виховання пов'язане з суттєвими труднощами; вивчення основних тенденцій адаптації першокласників до навчання в гімназії, аналізу впливу фактору готовності до школи на рівень адаптації практичним психологом гімназії Бондар Л.М. було проведено дослідження.

Програма дослідження включала:

- дослідження інтелектуальної, соціально-психологічної та особистісної готовності учнів до навчання у гімназії («Орієнтовний графічний субтест» А. Керна-Я. Йєрасека);
- методика Л. Ковальової, Н. Тарасенко;
- опитування вчителя (анкета «Виявлення шкільних труднощів та рівня адаптованості учнів»);
- спостереження за роботою учнів на уроках та поведінкою на перервах;
- обстеження за допомогою проєктної методики «Будиночки» (дослідження емоційно-вольової сфери, сприйняття нової соціальної ситуації, зокрема процесу навчання, вчителя, однокласників, самооцінку, здатність організму до енерговитрат);
- проведення методики «Шкільна мотивація та адаптація Н. Лусканової», малюнку-методики «Школа звірів» (вивчення мотиваційної сфери, ставлення дитини до вчителя, до однокласників, до навчання в школі, а також шкільної тривожності).

У процесі діагностики першокласників гімназії протягом вересня-листопада було обстежено 13 учнів, зокрема 4 дівчини та 9 хлопчиків.

Результати діагностики інтелектуальної, соціально-психологічної та особистісної готовності до школи першокласників за «Орієнтовним графічним субтестом» А.Керна-Я.Йєрасека засвідчили такий розподіл за рівнями:

а) 53,9 % дітей, в кількості 7 осіб, показали рівень шкільної зрілості вище середнього, набравши за результатами тесту від 3 до 6 балів:

б) 30,8 % дітей, в кількості 4 осіб, показали середній рівень шкільної зрілості, набравши за результатами тесту від 7 до 11 балів:

в) 15, 3% дітей, в кількості 2 осіб, набрали від 12 до 15 балів, що є показником рівня шкільної зрілості нижче норми.

Мотиваційну складову успішної адаптації першокласників до навчання в школі діагностовано за допомогою методики «Шкільна мотивація та адаптація Н. Лусканової». Встановлено, що першокласники мають таке ставлення до школи:

позитивне – 11 учнів;

амбівалентне (щось подобається у школі, а щось – ні) – 2 учні;

негативне – 0.

У 3 учнів присутня зовнішня мотивація – завищений рівень домагань і труднощів пристосування до шкільних вимог. У них переважає ігрова мотивація навчання в школі.

Дослідження емоційно-вольової сфери першокласників, ставлення до себе, вчителя та однокласників (за допомогою проєктивного малювання «Школа звірів») засвідчило:

- 1) усі учні класу мають адекватну самооцінку;
- 2) побоювання, підозрілість, тривожність притаманна таким 3 учням;
- 3) емоційна стійкість характерна для 2 учнів;
- 4) зацікавленість в інформації властива 4 учням;

- 5) неприйняття інформації притаманна для 2 учнів;
- 6) сприятливі взаємини з однокласниками виявляють такі 4 учнів;
- 7) труднощі в побудові контактів з іншими учнями має один першокласник.

За результатами проєктивної методики «Будиночки» встановлено, що 36 % першокласників мають вегетативний коефіцієнт від 0,51 – 0,91, що свідчить про стан оптимальної працездатності, який відбувається за рахунок періодичного зниження активності. Цим учням необхідна оптимізація режиму праці і відпочинку.

64 % першокласників мають оптимальну працездатність, відрізняються бадьорістю, здоровою активністю, готовністю до енергозатрат. Навантаження цих учнів відповідає можливостям.

За результатами опитування вчителя (анкета «Виявлення шкільних труднощів та рівня адаптованості учнів»), методики Л. Ковальнової, Н. Тарасенко, спостереження за роботою учнів на уроках та поведінкою на перервах, а також враховуючи результати діагностики щодо рівня готовності до школи та емоційно-вольової сфери, встановлено:

- 7 учнів (54 %) учнів мають високий ступінь адаптації. Ці діти адаптувалися до школи протягом перших двох місяців навчання, вони позитивно ставляться до школи; правила і вимоги сприймають адекватно; навчальний матеріал засвоюють легко; чемні, уважно вислуховують вказівки, пояснення вчителя; доручення виконують охоче й сумлінно, без зовнішнього контролю; виявляють високу зацікавленість до самостійної навчальної роботи, готуються до всіх уроків; мають у класі позитивний статус.

- 4 учні (31 %) учнів мають середній ступінь адаптації. Ці учні позитивно ставляться до школи; відвідування уроків не викликає в них негативних переживань, розуміють навчальний матеріал, коли вчитель пояснює його досить детально і наочно; засвоюють основний зміст програми з усіх предметів, зосереджені й уважні під час виконання завдань, доручень, вказівок учителя, разом з тим, потребують контролю з боку дорослого; зосередженими бувають тільки тоді, коли роблять щось цікаве для себе; майже завжди готуються до уроків і виконують домашні завдання; доручення виконують сумлінно; дружать з багатьма однокласниками.

- 1 (7,5 %) учениця має низький ступінь адаптації: байдуже ставиться до школи; часто скаржиться на здоров'я, спостерігається порушення дисципліни; матеріал, який пояснює вчитель, засвоює фрагментарно; самостійна робота з підручником викликає труднощі, під час виконання самостійних завдань не виявляє до них інтересу; до уроків готується нерегулярно, потребує постійного контролю, систематичних нагадувань і спонукань з боку вчителя; для розуміння нового матеріалу і розв'язування задач за зразком потребує значної допомоги вчителя; доручення виконує під контролем і без особливого бажання.

Ознаки дезадаптації має 1 учень (7,5 %): швидко втомлюється на уроках, стійкий інтерес до виконання завдань відсутній. Відволікається на сторонні подразники. Рівномірно-повільний темп працездатності пов'язаний з перевагою

гальмування над збудження. Демонструє швидку втомлюваність, падіння працездатності при невеликому навантаженні. Емоційно-вольова сфера незріла. Букви знає частково, не читає. Пише букви, які знає. Цифри знає частково, рахує до 50 з підказками. Прості геометричні фігури називає.

Аналіз отриманих результатів виявив причини низької адаптації у деяких учнів: не сформованість логічного мислення, розумових операцій аналізу та синтезу, низький рівень розвитку довільності, домінування ігрової мотивації навчання, не сформованість емоційно-вольової регуляції поведінки та слабка саморегуляція поведінки.

Виходячи з вищевказаного,

НАКАЗУЮ:

1. Вважати адаптацію учнів 1-го класу задовільною.
2. Учителю початкових класів Патенко І.В.:
 - 2.1. Підтримувати сприятливе середовище для навчання учнів.
 - 2.2. Приділяти особливу увагу формуванню високого рівня міжособистісних стосунків, створювати психологічну атмосферу в урочний та позаурочний діяльності.
 - 2.3. Приділяти належну увагу збереженню та зміцненню фізичного здоров'я дітей, їх патріотичному вихованню.
 - 2.4. Під час проведення уроків здійснювати індивідуальний підхід до учнів, у яких виникають труднощі в період адаптаційного процесу
 - 2.5. Організувати активну співпрацю з батьками або особами, які їх замінюють, з медичним працівником закладу, практичним психологом, вихователем групи подовженого дня.
 - 2.6. Проводити індивідуальні бесіди з батьками першокласників, у яких процес адаптації до шкільних умов проходить складніше.
 - 2.7. Розробити систему рухливих ігор на перервах.

Протягом II семестру

3. Практичному психологу гімназії Бондар Л.М.:
 - 3.1. Продовжувати роботу з дітьми, які потребують підвищеного психологічного супроводу у тісній співпраці з батьками, вчителями та адміністрацією гімназії.
 - 3.2. Надати рекомендації вчителям, батькам щодо подальшої роботи з дітьми з урахуванням індивідуальних вікових та фізичних особливостей.
 - 3.3. Організувати корекційно-розвивальну роботу з першокласниками з метою кращого перебігу адаптаційного процесу.

Протягом II семестру

4. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника директора з навчально-виховної роботи Сорочинську І.С.

Директор
Ірина Сорочинська

Світлана ЛЮШУК

З наказом ознайомлені: _____ I.С.Сорочинська
_____ I.В. Патенко
_____ Л.М. Бондар